

Úrvacsorai gyülekezet

Időpont: 1960. április 14. Nagycsütörtök este

Helyszín: Győr - Öregtemplom

Alapige: Máté 26,17-30

A kovásztalan kenyerek első napján pedig Jézushoz menének a tanítványok, mondván: Hol akarod, hogy megkészítsük néked ételedre a husvétii bárányt? Ő pedig monda: Menjete el a városba ama bizonyos emberhez, és ezt mondjátok neki: A Mester üzeni: Az én időm közel van; nálad tartom meg a husvétot tanítványaimmal. És úgy cselekedének a tanítványok, amint Jézus parancsolta vala nékik; és elkészíték a husvétii bárányt.

Mikor pedig beestveledék, letelepszik vala a tizenkettővel, És amikor esznek vala, monda: Bizony mondom néktek, ti közületek egy elárul engem. És felettébb megszorodva, kezdék mindannyian mondani neki: Én vagyok-é az, Uram? Ő pedig felelvén, monda: Aki velem együtt mártja kezét a tálba, az árul el engem. Az embernek Fia jóllehet elmegyén, amint meg van írva felőle, de jaj annak az embernek, aki az embernek Fiát elárulja; jobb volna annak az embernek, ha nem született volna. Megszólalván Júdás is, aki elárulja vala őt, monda: Én vagyok-é az, Mester? Monda neki: Te mondád.

Mikor pedig evének, vevé Jézus a kenyeret és hálákat adván, megtöré és adá a tanítványoknak, és monda: Vegyétek, egyétek; ez az én testem. És vevén a poharat és hálákat adván, adá azoknak, ezt mondván: Igyatok ebből mindnyájan; Mert ez az én vérem, az új szövetségnek vére, amely sokakért kiontatik bűnöknek bocsánatára.

Mondom pedig néktek, hogy: Mostantól fogva nem iszom a szőlőtökének ebből a terméséből mind ama napig, amikor újan iszom azt veletek az én Atyámnak országában. És dicséretet énekelvén, kimenének az olajfák hegyére.

Ima: Hívtál Urunk, eljöttünk! Vendégségbe hívtál magadhoz, Hozzád jöttünk. Kérünk, részeltess bennünket vendégséged elkészített drága ajándékából. Köszönjük, hogy igédben és szentségedben önmagadat akarod nyújtani. Kérünk, Szentlelked által adj erőt ahhoz, hogy ne csak a szánk énekében és imádságában dicsérjünk és magasztaljunk Téged, hanem amiképpen Te önmagadat adtad ez estén igédben és szentségedben, mi is önmagunkat adjuk szívünkben és lelkünkben.

Ámen.

A nagyheti igesorozatban, Máté evangéliumának passió-történetéből nagycsütörtök estére az úrvacsora története van kijelölve és az igehirdetés címéül ez adatott: Úrvacsorai gyülekezet. Mindenesetre alkalmas ez az ige arra, hogy szemébe nézzünk annak a kérdésnek: Mi az úrvacsora, milyen volt az úrvacsorai gyülekezet és annak is, hogy mi akar ez a nagycsütörtök esti úrvacsora lenni a mi számunkra is.

1. Ha sorba vesszük, amit az ige mondani akar erről a nagy napról, azt látjuk, hogy az Úrvacsora a történeti emlékezés napja s ezzel együtt az úrvacsorai gyülekezet is emlékező gyülekezet és így mi is emlékezésre gyűltünk össze.

Jézus azt a parancsolatot adja tanítványainak, hogy a húsvétii bárányt meghatározott helyen készítsék el. A kovásztalan kenyér, a páska, a húsvétii bárány ünnepe a zsidók számára nagy szabadság-ünnep volt. Ezen az estén családi-körben emlékeztek meg az egyiptomi nagy szabadulásról, amikor Isten megszabadította őket az öldöklő angyaltól, aki végigjárt annak idején Egyiptomban éjjel minden ajtót, és amelyik ajtón nem találta meg a védő bárányvért, ott bement és megölte az első fiú-gyermekeket. Ettől a rettentő csapástól, amelyben egy éjszaka alatt

minden családban az elsőszülött fiú meghalt, Izrael népe a bárány vére által megszabadult nemcsak az öldöklő angyaltól, hanem a zsarnok embertől is. Mikor az ő fia is áldozatul esett az angyalnak, a fáraó keményszívűsége is megtörik azon az éjszakán, elengedi Izrael népét, hogy elinduljon a szolgaság házából a szabadság földjére, a megígért Kánaánba.

Voltak azóta is szabadulások Izrael történetében, nem ez volt az első és az egyetlen Isten választott népe életében, de nyilvánvaló, hogy akármilyen szabadulás jött is utána, akármilyen nyomorúságtól mentette is meg Isten őket, akármilyen dicsőséges győzelmet arattak is az ellenség fölött, az újabb szabadítások annak az egykori szabadításnak a fényét nem tudták elhomályosítani, nem tudták rárakni a feledés porát és azért minden évben ez volt az egyetlen szabadulási ünnep, a kovásztalan kenyér ünnepe.

Akárhol volt a zsidó ember ezen a napon, megünnepelte a páska ünnepét. Elkészítették a húsvéti bárányt, megterítették az asztalt, az elkészített bárány mellé odatették a korsóba a bort, mellé a kovásztalan kenyeret, a páskát emlékezésül arra, hogy amíg Isten szabadítása a pusztában végbement, addig csak ilyen szárított kenyérrel táplálkozott a nép, és mellé keserű füveket rágtak, emlékeztén arra a sok keserűségre és nyomorúságra, melyen keresztül kellett menni a negyven esztendő alatt. Ezen az estén törvényben előírt kötelessége volt a család fejének, vagy a család legidősebb tagjának elmondani a nagy szabadítás történetét. Nem volt elég, hogy vacsorával ünnepeljenek, hanem ápolni kellett az utánuk következő nemzedék lelkében az emlékezést, hogy el ne felejtsek azt, hogy Isten milyen csodálatos dolgot cselekedett velük. Az emlékezés éjszakáján felgyúltak Izrael fiainak szemei és látták a csodálatos történetet, kigyúlt arccal hallgatták a nagyapák beszédét a késői unokák, véres kardú angyalokról álmodtak és a kígyómarás kísérteties varázslatából ijedtek fel álmukból a gyermekek. Nem tudtak tőle szabadulni és fel-fel sikoltottak álmukban, de az öregek azt mondták: nem baj, hagyjátok, csak hadd hánykolódjanak és sikoltsanak, csak hadd emlékezzenek... jól teszik.

Ezért volt ez a nap Jézus és az első úrvacsorázó gyülekezet számára is az emlékezés napja. Nyilvánvaló, hogy az ótestamentum története ugyanúgy a miénk, mint az újtestamentum története, mégis, számunkra van valami, ami a nagycsütörtök estének az emlékét átszínezi, a régit elhomályosítja és új tartalmat ad annak, amit Pál apostol a korinthusi gyülekezetnek írt levelében így fejez ki: „*Valamennyiszer eszitek e kenyeret és isszátok a pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljő.*” Mi nekünk tehát ezen az estén az a kötelességünk, hogy emlékezzünk arról a nagy szabadításról, amelybe belehalt Isten egyszülött Fia azért, hogy nekünk ne kelljen meghalni Isten haragjától, hogy emlékezzünk a Bárány vérére, mely megoltalmaz minket Isten pusztító haragjától.

Milyen nagy dolog, hogy Isten megadja az emlékezés nagy ajándékát és ezen az estén a sokezer éves múltat jelenné tudja tenni. Lássuk meg mi is ma este a nagyon szerény jeruzsálemi felsőházat, amelynek terített asztala mellett ott ül Jézus mind a tizenkét tanítványával és emlékezik Isten nagy egyiptomi győzelmes szabadítására.

Azonban ahogyan élénk áll a történet, nem azzal folytatódik, hogy az emlékezés történik meg az úrvacsora keretében, hanem így folytatja Jézus a beszélgetést: „... *Bizony mondom néktek, ti közületek egy elárul engem.*” Tehát:

2. Az úrvacsora a bűnbánat alkalma.

Az úrvacsorázó gyülekezet bűnbánó gyülekezet és nekünk is ezt az estét Isten Lelke a bűnbánat alkalmává akarja tenni.

Nem akármilyen bűnbánat az, ami ezen az estén a tanítványokon úrrá lesz. Mindenekelőtt azért nem, mert Jézus maga kelti bennük ezt a bűnbánatot. Van úgy, hogy az embert bántják bűnei, fél Istentől, a büntetéstől, sorsától, ami utol fogja érni, fél bűnei következményétől, de azután ki-ki a maga természete szerint megrázza magát és kirázza a fejéből a kellemetlen gondolatokat. A másik megpróbálja szépíteni a bűnt, amit a lelkiismerete vádként helyez rá. A harmadik talán odaáll a farizeus mellé és beszél a másik bűnéről és a maga erényeiről, de vannak viszont olyanok is, akik arról beszélnek, - a zsoltáríróval együtt – „*utolérték engem az én bűneim.*” Vagy, amint Dávid mondja: „... *az én vétkem szüntelen előttem forog.*” – vagyis nem tudok szabadulni. Utolérték, megragadtak és letiportak engem bűneim. Nem tudom a Szentlelket elkergetni, aki megítél bűn tekintetében.

Jézus a tanítványok számára is egy ilyen felejthetetlen, bűnnel szembenezés alkalmává akarja tenni a nagycsütörtök estét, de a mi számunkra is, akik az Úr asztalához készülünk és a többiek számára is.

Figyeld csak meg, milyen bűnök nehezednek rá az első vacsorázó gyülekezetre, amelyeket a mi szemünk elé is tár az ige.

A bűnöket általában három síkon követjük el: vétkezünk Isten ellen, embertársaink ellen és önmagunk ellen. Figyeld csak meg, amikor Jézus szembesíti tanítványait a bűnnel, akkor nem arról beszél, amelyet az Atya-Isten ellen vétettek, még arról sem, amelyekkel felebarátaik ellen vétkeztek s még arról sem, amit önmaguk ellen követtek el. Csak egyről beszél, amit Jézus Krisztussal kapcsolatban követtek el: Elárultok engem! Hűtlenek voltatok, hűtlenek lesztek és hűtlenek maradtok hozzám. Jézus az ellene elkövetett bűneiket akarja ezen az estén szemünk elé állítani s ezek között is azt, hogy eláruljuk őt.

Ne törjünk pálcát Júdás felett, aki harminc ezüstpénzért, egy rabszolga áráért eladja Mesterét. Most sokkal kisebb árfolyama van Jézus Krisztusnak. Még harminc ezüstpénz haszna sincs talán a ma Júdásainak, de áruba bocsátják Krisztusukat, keresztyénségüket és vallásukat, saját létük, úgynevezett egzisztenciájuk biztosításáért. Ezen az estén ezeket az embereket Jézus odaállítja Júdás mellé. De ne csak ezekre gondoljunk. Nem az a feladatunk, hogy azokról beszéljünk, akik nincsenek itt, hanem az, hogy azokhoz szóljunk, akik itt vagyunk, a jeruzsálemi felsőházban, e templomban, az úrvacsorázó gyülekezetben, akik az Úr népéhez tartozónak tartjuk magunkat.

Hányszor megtagadjuk Mesterünket! Hányszor vagyunk hűtlenek hozzá! Hányszor tudott minket a kísértő elcsábítani! Hányszor mondtunk igent, mikor Ő nemet parancsolt és hányszor mondtunk nemet, mikor az engedelmesség igent parancsolt volna. Hányszor jártuk azt az utat, amit azon az éjszakán Péter járt, csak messziről követtük Jézust és egyre jobban közeledtünk a világhoz és melegedtünk annak tüze mellett. Hányszor figyelmeztetett bennünket is – mint Pétert – és elfelejtettük, hogy ennek a vége mindig a Krisztus megtagadása.

Figyeljük meg, hogy mikor Jézus szembesíti tanítványait az ellene elkövetett bűnnel, akkor nemcsak azokról a bűnökről szól, amit elkövettek ellene, hanem arról is, amit el fognak követni ellene. Vajon miért? Azért, mert Ő fel akarja tárni a tanítványai előtt, hogy a vele kapcsolatos hűtlenség nem a külső körülményekből születik meg, hanem ott bent a szívünkben van baj. Mikor az ember valakihez, kihez a hűség köti, hűtlen lesz a másik, akkor nem az egyik nem szeretetreméltó voltában van a bűn, hanem a saját szívünk bűnös vágyában. Jézus azt akarja megmutatni, hogy micsoda képessége van az emberi szívnek a bűnre. Világossá akarja tenni, hogy nincsen olyan gonosztette e világnak, melynek elkövetésére az ember és én is, képes ne volnánk.

Csodálatos dolog, hogy mikor Jézus csak általánosságban mondja, hogy egy ti közületek ezen az éjszakán elárul engem, akkor nem az történik, hogy a tanítványok felugrának egymásután helyükről, leteszik kezükből az ételt és a poharat és tiltakoznak, hogy: Uram, ez ki van zárva! Mi téged el nem árulunk, megyünk oda, ahova te mégy: ha te a halába mégy, akkor veled mi is. Nem törnek ki ünnepélyes, nagy fogadkozásokba ennél a jelenetnél, mint ahogy Péter annyiszor megtette. Itt lehajtja mindegyik a fejét és azt kérdezi: „*Én vagyok-e az, Uram?*” Vagy, amint Márk evangélista feljegyezte: „*Csak nem én?*”

Érzed-e testvérem azt a megdöbbenést, ami ezeknek a tanítványoknak a szívéen úrrá lett, mikor Jézus leleplezte őket és ők kénytelenek voltak igazat adni, hogy úgy van Uram, én is képes volnék megtagadni, elárulni és cserbenhagyni téged, mert én olyan nyomorult ember vagyok. Emlékszem Uram, mikor kemény beszédedet nemcsak a sokaság, mi is nehezen hordoztuk el, akkor én is majdnem elhagytalak téged, csak az állított meg, hogy reánk néztél, kiolvastad szemünkből a szándékunkat és azt mondtad: Ti is el akartok-é menni? Emlékszem Uram...

Kétféleképpen lehet reagálni a bűnre, mikor Jézus szembesít vele bennünket. Lehet úgy, mint a tanítványok és lehet úgy, mint Júdás reagált. Képzeld el és borzadj meg attól a szemtelenségtől, hogy mikor a tanítványok sorban kérdezik: „*Én vagyok-e az, Uram?*” – és Jézus erre azt feleli, hogy „*Aki velem együtt mártja kezét a tálba, az árul el engem.*” – akkor Júdás belemártja kezét a tálba és úgy kérdezi: „*Én vagyok-é az, Mester?*” Pedig Jézus azt is hozzáfűzi: „*...jobb volna annak az embernek, ha nem született volna.*” És Júdás mégis meg meri kérdezni: „*Én vagyok-é az, Mester?*” Lehet így is reagálni a bűnnel való szembesítéskor, ilyen keményen, kihívó és elutasító magatartással, mint ahogyan Júdás megátalkodottan megy a maga útján, még ha Jézus, mint élő tilalomfa szeretetével oda is áll gonosz útja elé.

Az Úr tudja, hogy ti meg én hogyan felelünk és milyen álláspontot foglalunk el akkor, amikor Jézus szembesít minket az ellene elkövetett bűnökkel.

3. Az úrvacsora a bűnbocsánat ünnepe.

Az úrvacsorázó gyülekezet bűnbocsánatot nyert gyülekezet. Nagycsütörtök este minket a bűnbocsánat drága ajándékára akar figyelmeztetni. Nem ez az egyetlen alkalom, mikor Jézus a bűnbocsánatról beszél önmagával kapcsolatban, de egészen különleges többlete van a nagycsütörtöki esemény úrvacsorai szereztetésének. Akit utolértek bűnei és aki a bűnnel való szembesítésnél el kezd nyugtalankodni, mikor hallja a bűnbocsánatról szóló evangéliumot, - csak legyünk őszinték – mindnyájunkban erősebben vagy gyengébben megszólalt egy kis belső nyugtalanság: mi a garanciája annak, hogy én igazán kapom a bűnök bocsánatát? Igaz, hogy ez csúnya dolog, mert ez azt jelenti, hogy kételkedünk Jézus szavában, aki azt mondotta, hogy az Ő szolgálainak abbéli ténykedésével, mikor azok a bűnök bocsánatát hirdetik, Ő azonosítja magát, tehát, ha én a velem egyformán nyomorult pap ajkán hallom, hogy „*megbocsátattak néked a te bűneid*”, akkor meg vannak bocsátva a mennyben is, tehát szabad úgy fogadnom, mintha Jézus maga állna ott és mondaná ugyanezt. Igen, igen – mondjuk mi, mégis nagy különbség az, ha felnyitom szememet és Jézust látom magam előtt és nem egy nyomorult szolgáját csak, akinek velem együtt bűnbocsánatra szorultságát látom. Milyen más volt azoknak a helyzete, akiknek Jézus maga mondotta ezt. Akik hallották szavát, mondatának melódiáját is. Hiszen a tanítványok kiérezhették Jézus szavaiból a csodálatos szeretetet, amellyel lehajol a bűnösökhöz, mint a bűnösök barátja. Jézus jelenléte olyan garanciája volt a bűnök bocsánatának, ami utolérhetetlen. De ez nekünk nem adatott meg. Tőlünk Ő elvétetett. Tudjuk jól, hogy Ő azt mondta, hogy velünk van a világ végezetéig, de számunkra szellemi valóság. Reális, de szellemi. Érzékszerveinkkel nem érzékelhető, meg nem tapintható.

Testvérem! Gyűljön fel a szíved csodálatos öröme, mert meg van írva, hogy a mi Urunk csupa lélek, csupa szeretet, meg tud indulni minden gyarlóságunkon, mert Ő tudja mi az embernek lenni, tudja mi ez a küzdelem a bűnbocsánat garanciájáért, hogy egészen rá tudjunk állni, arra az ígéretre, hogy elég nékem az Ő kegyelme. Ezért szerzi az úrvacsorát, veszem az ostyát és a bort, hogy érzékelhető legyen a bűnbocsánat, hogy a szemem lásson, a kezem megfoghassa, az ajkam érezhesse, hogy letagadhatatlan valóság legyen, hogy Jézus belém költözött és így ha az Atya rám néz, nem engem lát, az én bűnömet, hanem egyszülött szent Fiát, mert élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus. Rám borítja fehér palástját és eltakarja életem minden rútságát.

Ez a szentség többlete és nem tudja az, aki megveti a szentséget és nem veszi, hogy mitől fosztja meg magát, mikor Jézusnak az úrvacsorában elének jövő, érzékelhető bűnbocsánat kegyelmének garanciáját dobja el magától.

Testvérem! Hadd legyen ez az este a bűnbocsánat estéje! Te tudod, hogy néked mi elég. Én csak azt érzem, hogy nekem nagyon drága az ige, amely hirdettetik és én hiszem, hogy a nyomorult emberi ajak szava, mikor azt mondja: „*megbocsátattak néked a te bűneid*”, az az én Uram által hitelesített bűnbocsátó kegyelem is és azt mondom, hogy sokkal, megmagyarázhatatlanul sokkal több az, mikor vehetem az ostyát és a bort és ott a garanciája annak, hogy az én Uram, Jézus Krisztusom által bűnbocsánatot kaptam, Krisztus az enyém, én a Krisztusé vagyok és vele együtt enyém a bűnök bocsánata.

4. Közösség Krisztussal, közösség egymással.

Még egy utolsó verse van ennek az ígének. Amikor befejezte a vacsora kiosztását Jézus, akkor azt mondotta: „*Mostantól fogva nem iszom a szőlőtőkének ebből a terméséből, mind ama napig, amikor újra iszom azt veletek az én Atyám országában. És dicséretet énekelvén, kimenének az Olajfák hegyére.*”

Jézus Krisztus világosan megmondja ebben a titokzatos ígében, hogy az úrvacsora jelkép is. Nem a bűnbocsánat jelképe, annak valósága, hanem jelképe a mennyek országa nagy menyegzőjének. Azt mondja, hogy mindez csak árnyék, ami valamire utal. Egyszer majd együtt leszünk még, amikor eljövök hatalommal és dicsőséggel, akkor majd megint együtt leszünk, magamhoz veszek titeket. Színről-színre látni fogtok engem és én is titeket és akkor a menyegző boldogságában miénk lesz a közösség mennyországa: közösség Krisztussal, közösség egymással. Ez az, amit a teológia idegen szóval a kegyelem eucharisztiajának nevez.

Ez nem más, mint az, amire az úrvacsora mindig utal, a mennyei menyegzőre. Oh, hányszor hiányzik belőlünk, mint a tanítványokból is, akik csak a szomorúságát és félelmetes voltát érezték az elválásnak, de nem érezték semmit a menny előízéből, hiányzik belőlük az öröm a dicsőséges vacsorán való részvétel előíze, az oda való meghívottság öröme és inkább uralkodik rajtuk a letörtség a bűn miatt. Az Úr azt szeretné, ha mi már itt dicsérenénk, menyegzői dalokat énekelve, a lakodalmas násznép örömeivel vigadva tudnánk járni nagycsütörtök éjjelen a kálvárián is.

Mikor a tanítványok dicséretet énekelve kimentek az olajfák hegyére, ez azt jelentette, hogy odamentek, ahol Jézust a legnagyobb küzdelem várta, ahol a tanítványokra várt a megcsúfoltatás, a szétszéledés, ahol kezdődött az egész nagypénteki tragédia.

Nem tudjuk, hogy a tanítványoknak csak a szája énekelte-e, vagy a törvény parancsának engedelmeskedett, mikor a páska bárány vacsorája után a kijelölt zsoltárokat énekelte, vagy a szíve is mondta-e ezt a dicséretet, mindegy, - az azonban bizonyos, hogy a mi Urunk azt akarja,

hogy aki vele közösségben van, vagy aki a vele való közösségre készül és ezt ápolja itt és valóságban kapja majd odaát, az tudjon járni már itt e földön az éjszakában jelenlévő ellenségek között is dicséretet énekelve.

Így szól az ige. Mit felelünk mi rá testvéreim?
Mit jelent a mi számunkra ez a nagycsütörtök este?
Ámen.

Ima: Mi Urunk Jézus Krisztusunk! Nagyon a lelkünkre nehezedik, amit Ellened vétettünk. Nemcsak az, hogy megvetettük igédet, nem vettük kezünkbe a bibliát, nem figyeltünk rá és úgy jártunk, mint Péter, aki hallotta, amit mondtál és mégis elbukott, mert a Sátán rostáján mindent elfelejtett. Mennyiszer vétkeztünk, hűtlenek lettünk Hozzád, meghidegült a szívünk és nem a Hozzád való közeledésben, hanem a világ tüzénél melegedtünk. Bocsáss meg, hogy mikor áldozatot jelentett volna a Hozzád való hűség, amikor a bizonyágtétel kockázatát kellett volna vállalni, akkor rongy életünket mentettük és becsületünket elvesztettük. Köszönjük Néked Urunk, hogy Te nem csak a szívünk hűtlenségét tárod fel, hanem a Te szíved hűségét is megmutatod. Köszönjük, hogy Te közeledsz hozzánk kegyelemmel, meg akarod bocsátani bűnünket, be akarsz költözni szívünkbe és azt akarod, hogy Veled, tieiddel együtt már itt miénk legyen a mennyország kóstolója.

Kérünk, áldd meg minden emlékezésünket, magunkba szállásunkat és minden nyert kegyelem felett való ujjongásunkat. Áldd meg a holnapi napot is. Őrizd meg magad mellett. Hadd tudjanak Melletted lenni azok is, akiket hétköznapi kötelességük távol tart hajlékodtól. Add, hogy legyen mindig áldott nagypéntekünk, Te tőled megáldott szent ünnepünk.
Ámen.